

INFORMOVANÝ SOUHLAS PACIENTA S VÝKONEM Radikální cystektomie /RACE/ s derivací moči

Radikální cystektomie je operační metoda, která se provádí u pacientů, kterým bylo prokázáno zhoubné nádorové onemocnění močového měchýře nebo je močový měchýř nefunkční z jiných příčin, jako je například svaštělý měchýř při chronickém zánětu nebo po ozáření pánve. Principem operace je odstranění celého močového měchýře a příslušných mízních uzlin v oblasti pánve, u muže pak ještě odstranění prostaty, u žen dělohy s vaječníky. Pokud je nádorovým onemocněním postižena i močová trubice, provádí se též její odstranění.

Příprava před výkonem:

- Den před výkonem Vám bude odebrána krev na přípravu krevních transfusí.
- Bude potřeba provést přípravu střev, a to pitím speciálních solí a klysmaty. Proto budete hospitalizován 2 dny před vlastní operací.
- Operační pole bude nutné před operací oholit.
- Večer před operací vám bude podána injekce k zabránění žilní trombózy.
- Ráno před operací Vám budou zabandážovány dolní končetiny také jako prevence žilní trombózy.
- Na operačním sále dostanete antibiotika, jako prevence možné infekce
- Den před operací vám bude zaveden centrální žilní katetr k podávání infuzních roztoků k umělé výživě během operace a v pooperačním období
- Den před operací vám bude zaveden epidurální katetr k podávání léků na bolest v pooperačním období

Operační výkon:

Operace je prováděna v celkové narkóze, trvá několik hodin. Řez je veden od pupku ke sponě stydké. Během operace se odstraní celý močový měchýř a příslušné spádové mízní uzliny. U žen je součástí radikální operace odstranění dělohy, vaječníků a přední stěny poševní. U mužů se v rámci této operace odstraňuje prostata, semenné vajíčky, přerušuje se semenný provazec (pacient nemá po operaci ejakulaci). Vytvoří se nový typ derivace moči neboli odvodu moči. Buď jsou oba močovody napojeny na připravenou a vytnutou část tenkého střeva, která se pak vyvede v pravém podbřišku přes břišní stěnu a bude sloužit jako vývod moči do speciálních sáčků, anebo se vytvoří s úseku střeva náhrada močového měchýře, která se napojí na pahýl močové trubice.

Alternativy výkonu:

Alternativní metodou je sledování nálezu a léčba postupně vznikajících komplikací, tento postup ale nevede k vyléčení, endoskopické resekce nádoru není výkonem radikálním a problém neřeší. Další možností je ozáření měchýře nebo chemoterapie. To si sebou nese rizika z toho vyplývající. Ozářený močový měchýř může ztratit kapacitu, chemoterapie zatěžuje celý organismus.

Péče po výkonu:

Po operaci budete umístěn na oddělení intenzivní péče nebo ARO. Dle potřeby jsou podávány léky na tlumení bolesti. Antibiotika jsou obvykle podávána 7 dní po operaci. Pooperačně budeme pokračovat podáváním injekcí k zabránění žilní trombózy, bude potřeba pravidelně procvičovat dolní končetiny. Po operaci je pacient nejméně 5 dnů na umělé výživě a dle potřeby se zavedenou žaludeční sondou, jsou podávány léky pro správnou činnost střevní, která je po operaci zpomalená.

- Tak jak bude možné, budeme měnit obvazy a odstraníme drény z operační rány, nejčastěji je to 2. - 5. den od operace, podle množství tekutiny, které odvedou.
- Po operaci budete mít zavedenou močovou cévku, ta se odstraní nejdéle 21. den po operaci podle zvolené náhrady močového měchýře.
- Ihned po operaci bude nutný klid na lůžku. Naší snahou bude umožnit opuštění lůžka, jak to Váš stav dovolí, budeme vás rehabilitovat a snažit se o plnou zátěž, obvykle od desátého pooperačního dne.

Komplikace při a po výkonu:

- Časné pooperační, v době hospitalizace
  - **Krvácení** – patří mezi možné pooperační komplikace obecně, jeho četnost není vysoká a zpravidla není tak závažná, že by vyžadovala krevní transfuzi. V extrémním případě, když je krvácení významné, může být důvodem operační revize, jejímž cílem je zastavit krvácení a odstranit nahromaděnou krev.
  - **Teplota** – téměř po každé operaci se může objevit zvýšená teplota. Ta není způsobena infekcí, ale reakcí organismu na operaci. V tomto případě teplota nepřevyšuje 38°C a během 48 hodin odezní.
  - **Bolest** – je nejčastějším příznakem po jakékoliv operaci. Té se zabránit nedá, dá se však účinně tlumit. Vnímání bolesti je u každého jiné, nelze tedy dopředu odhadnout její intenzitu. Pokud budete trpět bolestí, pak si neváhejte říci ošetřujícímu personálu. Ten zajistí adekvátní podání léků proti bolesti.
  - **Zástava pohybu střev** – příznak, se kterým se setká v různé míře každý pacient po operaci s otevřením břišní dutiny. Po operaci vám budou podány léky, které střevní pohyb obnoví.
  - **Infekce** – infekce rány je komplikace, která se může objevit i za několik dnů po operaci. Projevuje se zvýšením bolesti v ráně, vzestupem teploty, zatvrdnutím v ráně a celkovým zhoršením stavu. Pokud budete některý z těchto příznaků pozorovat, ihned upozorněte ošetřující personál.
  - **Unik moče do drénů** – může se objevit v prvních pooperačních dnech, než dojde k zhojení spojení mezi močovým měchýřem a močovou trubicí (nezbytná je dobře odvádějící močová cévka). Po správném zhojení únik moče sám ustane.
  - **Poranění tlustého střeva a konečníku** při odstraňování měchýře, je nutné řešit sešitím poraněného místa
  - **Vznik píštěle** – únik moči nesprávně samovolně vytvořenou cestou, řeší se často opakovanými plastikami
- Pozdní komplikace, které se mohou rozvinout během pobytu i po propuštění z nemocnice
  - **Kýla v jizvě** – je komplikací operačního výkonu, která se může objevit i několik týdnů po operaci. Je způsobena nedokonalým zhojením operační rány v důsledku přetěžování ještě nezhojené rány, ale i v důsledku metabolických poruch (diabetes, poruchy výživy).
  - **Zúžení místa napojení** mezi močovody a úsekem střeva s rozšířením horních močových cest
  - **Rozvoj metabolických změn** v krevním séru nastává u cca 68% pacientů, zejména u těch, kde byla pro močové cesty využita část tlustého střeva.
  - **Snížená kožní citlivost** v okolí rány, nejčastěji v důsledku přerušení nervových vláken.
  - **Lymfokela v operačním poli** - v důsledku odstranění mízních uzlin v oblasti pánve se může míza /lymfa/ nahromadit v oblasti operačního pole, většinou ale nezpůsobuje potíže a nevyžaduje operační řešení / vypuštění lymfokely/
  - **Poruchy erekce** – po radikálním onkologickém výkonu v pánvi lze očekávat poruchu erekce u mužů, kterou lze léčit podáváním léčiv v tabletách anebo v injekcích do penisu
- Operační výkon je vždy velká zátěž pro organismus. Přestože veškerá vyšetření prokázala, že operace je pro vás bezpečná, může nastat některá z obecných komplikací, které nemají souvislost s typem vaší operace, jako například:
  - **Alergická reakce** – Tato reakce se může objevit při přípravě k operaci během operace i v pooperačním průběhu. Jedná se o přecitlivělost na podaný lék nebo desinfekční prostředek. Může se projevit jako kopřivka, zarudnutí, svědění kůže, ale může mít i podobu závažnější jako jsou dechové obtíže, celková slabost, pokles krevního tlaku s rozvojem šokového stavu. Projevuje se nejčastěji do několika vteřin nebo minut po podání léku nebo desinfekčním prostředku (při desinfekci operačního pole). Tato reakce se může vyskytnout také kdykoli i u pacientů, kteří dosud nejsou na nic alergičtí. Pokud budete podobnou reakci pozorovat, ihned informujte zdravotní personál.
  - **Trombóza hlubokých žil dolních končetin** – Tato komplikace se může objevit během operace a v pooperačním období. Jedná se o vytvoření krevní sraženiny v žilním systému dolních končetin. Největším rizikem je odtržení této sraženiny, kdy je krevním řečištěm odplavena do plicních cév, které může ucpat. Závažnost této komplikace závisí na velikosti této sraženiny a místu, kde k ucpání došlo. V konečném důsledku pak může způsobit dechové obtíže, šokový stav nebo při velkém objemu i smrt. Riziko trombózy se zvyšuje s nehybností po operaci, nehybností končetin, dehydratací, dále u pacientů, kteří trpí onemocněním žil dolních končetin nebo u takových, kteří již podobnou komplikaci prodělali. Jako

prevenci vzniku této komplikace podáváme preventivně léky / nízkomolekulární heparin/ po dobu imobilizace a bandážujeme dolní končetiny elastickými obinadly.

- **Plicní komplikace** – Tato komplikace může vzniknout během operačního výkonu a v pooperačním období. Může se vyskytnout zánět hrtanu, průdušnice, průdušek i zánět plic (zápal plic). Prevencí je včasná mobilizace a úprava polohy pacienta.
- **Srdeční komplikace** – Vyskytují se během operace nebo v pooperačním období. Operace i pooperační stav je pro celý organismus velmi náročná zátěž, která může způsobit srdeční nepravidelnost (arytmii), infarkt nebo srdeční selhávání, zejména u pacientů s již známým srdečním onemocněním.
- **Selhání ledvin nebo jater** – Může se vzácně vyskytnout při operaci nebo v pooperačním průběhu. Jedná se o vzácnou komplikaci po rozsáhlých výkonech, kdy po dlouhé operaci a narkóze může dojít ke zhoršení funkce jater nebo ledvin.
- **Riziko závažného postižení a smrti po operaci** – Každá operace i pooperační průběh může ve výjimečných případech mít závažné komplikace, které mohou vést k trvalé invaliditě nebo ke smrti pacienta.

Doporučení po propuštění:

- Po dobu 6-12 týdnů od operace bude třeba **fyzické šetření** v rozsahu běžných činností. Sportovní výkony pak doporučujeme až po 2-3 měsících od operace.
- **Kontrola v urologické ambulanci** je u nekomplikovaného průběhu 3 měsíce po operaci. V případě obtíží a vzniku komplikací je návštěva urologické ambulance dříve samozřejmostí.
- U některých pacientů vlivem nově vytvořeného měchýře dochází k **rozvoji metabolických změn** v krevním séru, proto je vhodné v pooperačním období užívat jedlou sodu za kontroly minerálů v séru a kyselosti v krvi.

Souhlas nemocného s výkonem:

Prohlašuji, že jsem byl lékařem úplně a srozumitelně poučen o povaze svého onemocnění a plánovaném výkonu. Byl jsem poučen i o alternativách léčby a možných důsledcích v případě neprovedení tohoto výkonu. Během poučení jsem měl možnost klást lékaři doplňující otázky, a pokud tomu tak bylo, byly mi úplně a srozumitelně zodpovězeny. Jsem si vědom všech rizik i komplikací spojených s tímto výkonem. Byl jsem poučen o tom, že mohu svůj souhlas s výkonem odvolat a také o tom, že odvolání souhlasu není účinné, pokud již bylo započato provádění zdravotního výkonu, jehož přerušování může způsobit vážné poškození zdraví nebo ohrožení života. Byl jsem informován a vzal jsem na vědomí, že předpokládaného výsledku uvedeného zdravotního výkonu nemusí být dosaženo. Poučení jsem rozuměl a s výkonem souhlasím.

Jméno a příjmení pacienta:.....

Rodné číslo pacienta:.....

V Jihlavě dne: ..... **Podpis pacienta:**.....

Podpis lékaře:.....